

Case Poelenherstel

Habitattype 3130: Een impuls voor de vennen

Zwakgebufferde vennen (habitattype 3130), ook wel bekend als oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren, vormen een essentieel onderdeel van onze biodiversiteit. Uit de meest recente Natura-2000 rapportage blijkt dat de oppervlakte van dit habitattype in Vlaanderen toeneemt. Deze positieve evolutie is grotendeels te danken aan actieve natuurontwikkeling en het herstel van vennen, waarbij soorten uit de historische zaadbank opnieuw de kans krijgen om te kiemen.

Vooraf in regio's zoals Midden-Limburg werpt deze aanpak zijn vruchten af. Door de aanleg en het herstel van poelen breidt niet alleen het leefgebied voor planten zich uit, maar verbetert ook de algehele habitatkwaliteit voor de fauna die ervan afhankelijk is, zoals de boomkikker.

Ecologische verbindingen: Hagen en struweel

Naast het herstel van de vennen zelf, is er een groeiende aandacht voor de onderlinge verbinding van natuurbereiken. De aanleg van ecologische corridors, zoals hagen, houtkanten en struwelen, is cruciaal om de verspreiding en genetische uitwisseling tussen populaties mogelijk te maken. Versnippering is immers nog steeds een van de grootste drukken op de Vlaamse natuur; het creëren van een robuust natuurnetwerk verhoogt de weerbaarheid van soorten tegen externe invloeden en klimaatverandering.

De spectaculaire comeback van de boomkikker

Het meest sprekende succesverhaal van deze integrale aanpak is dat van de boomkikker (*Hyla arborea*). Waar de soort voorheen in een zeer ongunstige staat verkeerde, is deze nu geëvolueerd naar een gunstige staat van instandhouding. De boomkikker heeft optimaal geprofiteerd van het herstel van visvrije poelen en vijvers, gecombineerd met kleinschalige landschapselementen die als schuilplaats dienen.

In Midden-Limburg en de Oostkustduinen heeft de soort zich stevig verankerd dankzij doelgerichte habitatmaatregelen. Volgens de verzamelde gegevens uit natuurgebieden zoals de Zwinduinen en -polders is de populatie spectaculair gegroeid (met schattingen die oplopen tot duizenden

exemplaren in 2021). De huidige Vlaamse populatie wordt nu geschat op 24.000 individuen, met een nog steeds toenemende trend.

Ook winst voor de kamsalamander

Niet alleen de boomkikker vaart wel bij het poelenherstel. Ook de kamsalamander (*Triturus cristatus*) ziet zijn leefgebied verbeteren. Hoewel de globale staat van instandhouding voor deze soort in Vlaanderen nog als zeer ongunstig wordt beoordeeld vanwege historische achteruitgang, wordt de toestand van het leefgebied momenteel als gunstig beschouwd. De focus op kwalitatieve voortplantingswateren zorgt voor een stabiele populatietrend, wat een noodzakelijke basis vormt voor toekomstig herstel.

Conclusie

De positieve evolutie van deze soorten is het resultaat van een doelgericht beleid en langdurige investeringen in natuurherstel. Soortenbeschermingsprogramma's en grootschalige natuurherstelwerken tonen aan dat het mogelijk is om de achteruitgang van biodiversiteit te keren. Door in te zetten op zowel de kerngebieden (zoals de vennen, habitatype 3130) als de verbindende corridors in het landschap, bouwt Vlaanderen aan een veerkrachtiger ecosysteem waarin soorten als de boomkikker weer de ruimte krijgen die ze nodig hebben.

Beelden: Vildaphoto.